

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुल्चोक ललितपुर
इजलास

मानीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेब खनाल
फैसला

२०७९/०८० सालको निर्णय नं. २४९

पुनरावेदन नं. ०७५-RB-०२९७

पुनरावेदन दर्ता मिति: २०७५।१२।२४

मुद्दा:- आयकर (२०७०/०७१)।

जिल्ला मोरङ्ग विराटनगर महानगरपालिका वडा नं.७ स्थित पि.के. ट्रेडर्स (स्थायी लेखा नं.३००३७०६७) प्रो. फर्मको हकमा ऐ.को प्रोप्राइटर प्रदिप कुमार मुरारका.....१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय हरिहरभवन, ललितपुर.....१ } प्रत्यर्थी
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौं.....१

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर अधिकृत श्री धनिराम शर्मा

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:- २०७५।०२।३१

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय :- आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट, काठमाडौं

निर्णय गर्ने पदाधिकारी :- महानिर्देशक श्री विष्णुप्रसाद नेपाल

निर्णय मिति :- २०७५।१०।२७

उपस्थित कानून व्यवसायीहरु

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ताद्वय श्री दिपक घिमिरे र श्री लक्ष्मी सापकोटा

प्रत्यर्थीको तर्फबाट : विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजिर : *

आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५।१०।२७ मा भएको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६ (१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम पर्न आएको पुनरावेदन यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छ।

तथ्य खण्ड

१. ठूला करदाता कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका करदाता श्री पि.के.ट्रेडर्सले आ.व. २०७०/०७१ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय (नोक्सानी) रु.९२,३६,३९४।- कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा मिति २०७१।०९।२५ मा (सबिमिशन नं.७१०००१६२२३०० बाट) आय विवरण पेश गरेको।
२. करदाताबाट पेश हुन आएको आय विवरण र सो साथ संलग्न कागजात, फांटवारी तथा अन्य प्रमाणहरूको विस्तृत अध्ययन, छानविन समेतको आधारमा पेश हुन आएको प्रतिवेदन समेतलाई आधार बनाई कर परीक्षण गर्दा प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०७०/०७१ को सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाइने खर्च कट्टी गरेकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संसोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि रु.७२,३९,४२३।- नोक्सानी कायम गरी संसोधित कर निर्धारण गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिन भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को १०१(६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७५।०२।०४ मा सूचना जारी भएको।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५।०२।०४ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७५।०२।१८ मा बुझी लिई सोको जवाफ मिति २०७५।०२।३० मा पेश गरेको।
४. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०७०/०७१ को लागि देहाय अनुसार रु.७२,३९,४२३।- करयोग्य आय (नोक्सानी) कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संसोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५।०२।३१ मा भएको निर्णय।
५. आ.व. २०७०/०७१ को लागि आयकर ऐन, २०५८ (संशोधन सहित) को दफा १०१ संसोधित कर निर्धारण गर्न ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७५।०२।०४ मा पि.के. ट्रेडर्सको नाममा जारी सूचनामा उल्लेख भए अनुसार आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ को लागि रु.७२,३९,४२३।- नोक्सानी कायम गर्ने मिति २०७५।०२।३१ मा निर्णय

भएकोले सो बमोजिम कर निर्धारण गरिएको बेहोरा आयकर ऐन, २०५८(संशोधन सहित) को दफा १०२ बमोजिम करदाताको नाममा मिति २०७५।०२।३१ मा जारी गरेको सूचना।

६. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७५।०२।३१ मा जारी गरेको आ.व. २०७०/०७१ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी करदाता श्री पि.के. ट्रेड्सले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७५।०३।२२ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन।
७. यसमा माल खरिदका लागि लामो समयसम्म रहेको पेशकी रकम र असुल हुन बाँकी रकममा प्रोप्राइटरलाई दिएको रकममा गणना गरिएको ब्याजदर ११ प्रतिशतका दरले हुन आउने रकमलाई आयकर ऐन, (संशोधन सहित), २०५८ बमोजिम आयमा समावेश गर्ने गरि ठूला करदाता कार्यालयले गरेको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत देखिएकोले निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्नेसमेत बेहोराको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५।१०।२७ मा भएको निर्णय।
८. पुनरावेदकको आ.व. २०७०/०७१ मा नोक्सानी भएको तथ्यलाई विपक्षी कार्यालयहरूले स्वीकार गरेको देखिन्छ। नोक्सानी भएको तथ्यलाई स्वीकार गरेको अवस्थामा पार्टीहरू कंहा विक्री रहेको हकमा कारोबार नमानी विभिन्न व्यक्तिलाई भुक्तानी गरेको रकम आय आर्जन हुने कार्यमा प्रयोग नभएको मानी साथै उदयपुर सिमेन्ट ईन्डष्ट्रिज लि.बाट विगत वर्ष देखि नै लिनुपर्ने देखाएको रकम आय आर्जनमा प्रयोग नभएको मानी ब्याज खर्च अमान्य गरेको ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश र सोही आदेश सदर गर्ने विभागका महानिर्देशकको निर्णय त्रुटिपूर्ण रहेको हुँदा बदर गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७५।१२।२४ मा यस न्यायाधिकरणमा पेश गरेको पुनरावेदन पत्र।
९. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९।०५।०७ मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

१०. नियम बमोजिम पेसी सूचिमा चठी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक पी.के. ट्रेड्स प्रा. लि. का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान् अधिवक्ताद्वय श्री दिपक घिमिरे र श्री लक्ष्मी सापकोटाले ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट भएको आ.व. २०७०/०७१ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेश मिलेको नहुँदा बदर गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौँका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले शुरू कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गरी

अन्तरिक राजस्व विभागले गरेको निर्णय समेत कानून सम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर समेत सुनियो।

११. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको मिति २०७५।०२।३१ को संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५।१०।२७ मा भएको निर्णय मिलेको छ, छैन? पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने प्रश्नमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१२. पुनरावेदक करदाताले लिएको पहिलो पुनरावेदन जिकिरतर्फ हेर्दा, उक्त जिकिर विभिन्न व्यक्तिलाई सापटी दिएको रकम आय आर्जन हुने कार्यमा प्रयोग नभएको मानी व्याज खर्च अमान्य गरेको विषयमा रहेको पाइयो। पुनरावेदन पत्रमा करदाताले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) मा भएको व्यवस्था अनुरूप व्यवसायबाट आय आर्जन हुने कार्यको लागि बैंकबाट ऋण दायित्व अन्तर्गतको व्यवसायसंग सम्बन्धित सबै व्याज रहेकोले उक्त व्याज खर्च रू.१९,९६,९७।- मिन्हा हुनुपर्ने भन्ने पुनरावेदन जिकिर रहेको देखियो। ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण गर्न खडा गरेको निर्णय पर्चा हेर्दा विभिन्न व्यक्तिहरूलाई भुक्तानी गरिएको निम्नानुसारको रकम रू.१,४८,७४,३९२।-मा यस वर्ष प्रोपाइटर प्रदिप कुमार मुरारका तथा श्रीराम रिफाइनरीलाई दिएको रकममा गणना गरिएको व्याजदर ११ प्रतिशतका दरले हुने रू. १६,३६,१८३।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३(ग) वमोजीम आय आर्जन हुने कार्यमा नभएको मानी दफा १४ अनुसार व्याज खर्चको रूपमा कट्टी गर्न नमिल्ने बेहोरा उल्लेख गरिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ मा (१) "कुनै ब्यक्तिले कुनै आय बर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेका सबै व्याज कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा विभिन्न बैंकहरूबाट ऋण लिई ११ प्रतिशतको दरले व्याज खर्च भुक्तानी गरी खर्च कट्टी लिएको देखिन्छ। व्यवसायको लागि रकम अभाव हुँदा बैंकबाट ऋण लिनु स्वभाविक र कानून सम्मत प्रक्रिया भएपनि आफुले आसामीलाई ठूलो परिमाणमा ऋण वा सापटी दिएकोमा समयमा उठाई वा त्यसको प्रचलित व्याजदर असुल गरी व्यवसायमा लगाउनु नै स्वस्थ व्यवसायिक व्यवहार हुन्छ। करदाताले आर्थिक वर्ष २०६९/०७० मा समेत **MRP Enterprises, India** र **Bagmati Pulp and paper, India** संग जम्मा रू.१,४८,७४,३९२।- उठाउन बाकी रहेको तथ्य मिसिल संलग्न प्रमाणबाट देखिन्छ। उक्त रकम यो आर्थिक वर्षमा उठाएको वा सो वापत व्याज असुली गरेको समेत देखिन आएन। त्यसैले करदाताले व्यवसायमा रकमको अभाव देखाई विभिन्न बैंकहरूबाट कर्जा

लिई व्याज भुक्तानी गरेको तर प्रोप्राइटर प्रदिप कुमार मुरारका तथा श्री राम रिफाइनरीलाई सापटी स्वरूप दिएको रकम उठाएर व्यवसायमा लगाएको वा व्याज समेत समयमै उठाउन कुनै प्रकारको प्रयत्न गरेको नदेखिँदा करदाताले दावी गरेको व्याज खर्चलाई मान्यता दिई सापटी दिएको रकमको ११ प्रतिशतले बैंक व्याजदरलाई आधार मानी हुन आउने रू. १६,३६,१८३।- सम्म खर्च अमान्य गरेको कार्य न्यायोचित नै देखियो।

१३. करदाताको अर्को पुनरावेदन जिकिर उदयपुर सिमेन्ट इन्डष्ट्रिज लि.बाट विगत वर्ष देखि नै लिनुपर्ने देखाएको रकम नउठाइ आय आर्जनमा प्रयोग नभएको मानी व्याज खर्च अमान्य गरिएको सम्बन्धमा रहेको पाइयो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ मा भएको व्यवस्था अनुरूप व्यवसायबाट आय आर्जन हुने कार्यको लागि बैंकबाट लिएको ऋण दायित्व अन्तर्गतको व्यवसायसंग सम्बन्धित व्याज रहेकोले उक्त व्याज खर्च रू.३,६०,७८८।- मिन्हा हुनुपर्ने भन्ने पुनरावेदन जिकिर रहेको देखियो। ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट भएको संसोधित कर निर्धारण गर्न खडा गरेको निर्णय पर्चा हेर्दा उदयपुर सिमेन्ट इन्डष्ट्रिज लि.बाट विगत वर्ष देखि नै लिनुपर्ने भनी देखाएको रकम रू.३२,७९,८९४।- सम्बन्धमा असुल गर्न कुनै कारवाही नगरेकोले यस वर्ष प्रोप्राइटरलाई दिएको रकममा गणना गरिएको व्याजदर ११ प्रतिशतका दरले हुने रू. ३,६०,७८८।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३(ग) वमोजिम आय आर्जन हुने कार्यमा नभएको मानी दफा १४ अनुसार व्याज खर्चको रूपमा कट्टी गर्न नमिल्ने बेहोरा उल्लेख गरिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ मा (१) "कुनै ब्यक्तिले कुनै आय बर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेका सबै व्याज कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा विभिन्न बैंकहरूबाट ऋण लिई सो वापत ११ प्रतिशतको दरले व्याज खर्च भुक्तानी गरी खर्च कट्टी लिएको तथ्यमा विवाद देखिएन। व्यवसायको लागि रकम अभाव हुँदा बैंकबाट ऋण लिनु स्वभाविक र कानून सम्मत प्रक्रिया भएपनि आफूले असुल गर्नु पर्ने रकम समयमा उठाई वा त्यसको प्रचलित व्याजदर असुल गरी व्यवसायमा लगाउनु नै स्वस्थ व्यवसायिक व्यवहार हुन्छ। करदाताले आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा उदयपुर सिमेन्ट इन्डष्ट्रिज लि.संग जम्मा रू.३२,७९,८९४।- उठाउन बाँकी रहेको तथ्य मिसिल संलग्न प्रमाणबाट देखिन्छ। उक्त रकम यो आर्थिक वर्षमा उठाएको वा सो वापत व्याज असुली गरेको समेत देखिन आएन। त्यसैले करदाताले व्यवसायमा रकमको अभाव देखाई विभिन्न बैंकहरूबाट कर्जा लिई व्याज भुक्तानी गरेको तर आफूले उठाउनु पर्ने रकम वा व्याज समेत समयमै उठाउन कुनै प्रकारको प्रयत्न गरेको नदेखिँदा करदाताले दावी गरेको व्याज खर्चलाई मान्यता दिई उठाउन बाँकी रकमको ११ प्रतिशतको बैंक व्याजदरलाई

आधार मानी हुन आउने रू.३,६०,७८८।- सम्म खर्च अमान्य गरेको कार्य न्यायोचित नै देखिन आयो।

१४. तसर्थ, माथि उल्लिखित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट करदाता श्री पि.के. ट्रेडर्स (स्थायी लेखा नं.३०००३७०६७) को आ.व. २०७०/०७१ को संसोधित कर निर्धारण गरी ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०७५।०२।३१ मा भएको आदेश तथा सोहि आदेश सदर हुने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५।१०।२७ मा भएको निर्णय समेत मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी सहित फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय काठमाण्डौलाई पठाईदिनु।
२. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
३. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
४. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरू मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा पठाई रेकर्ड मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेब खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत:- सरिता रिजाल

कम्प्यूटर अपरेटर:- चन्द्रबहादुर नेपाली

फैसला मिति:- २०७९।१२।०६।२

प्रमाणीकरण गर्ने लेखा सदस्य:-

फैसला प्रमाणीकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम ललितपुरको छाप